

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 8. december 2010
Kontor: Civil- og Politiafdel-
lingen
Sagsnr.: 2010-150-2031
Dok.: JEE43761

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 344 (Alm. del), som Folke-
tingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 18. november 2010.
Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Line Barfod (EL).

Lars Barfoed

/

Carsten Kristian Vollmer

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 344 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan Justitsministeriet opfatter gerningsindholdet i straffelovens § 108, om at man ikke må hjælpe et fremmed efterretningsvæsen indenfor den danske stats område, herunder om Justitsministeriet mener, at det er strafbart at hjælpe med at tilvejebringe en dækadresse, eller at fremskaffe oplysninger om enkeltpersoner.”

Svar:

1. Indledningsvis kan det oplyses, at straffelovens § 108 har følgende ordlyd:

”§ 108. Den, som, uden at forholdet falder ind under § 107, i øvrigt foretager noget, hvorved fremmed efterretningsvæsen sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Såfremt det drejer sig om efterretninger vedrørende militære anliggender, eller virksomheden finder sted under krig eller besættelse, kan straffen stige indtil fængsel i 12 år.”

Bestemmelsen fik sin nuværende ordlyd ved lov nr. 227 af 1952. Loven byggede på en (unummereret) betænkning af 31. marts 1949 afgivet af et af Justitsministeriet nedsat udvalg til overvejelse af forslag til ændringer i borgerlig straffelov, navnlig kapitlerne 12 og 13.

Af betænkningens side 40-41 fremgår bl.a. følgende:

”Udkastets § 109 [nu straffelovens § 108] omfatter al strafbar efterretningsvirksomhed, der ikke rammes af spionagebestemmelsen i udkastets § 108 [nu straffelovens § 107], altså dels efterretningsvirksomhed rettet mod Danmark, men vedrørende forhold, der ikke skal holdes hemmelige, eller hvis hemmeligholdelse i hvert fald ikke er påkrævet af hensyn til danske stat- eller samfundsinteresser, dels efterretningsvirksomhed, som ikke er rettet mod Danmark.

Stk. 1 er i øvrigt affattet enslydende med den gældende § 105. I udkastet har man dog erstattet udtrykket ”en fremmed stats efterretningsvæsen” med ”fremmed efterretningsvæsen”, og bestemmelsen rammer således bistand også til fremmed efterretningsvæsen, som ikke er statslig organiseret.

Som nævnt har § 105 virket tilfredsstillende, og der er i hvert fald ingen tvivl om, at udkastets § 109, der yderligere har øget dens rækkevidde, vil kunne ramme alle de forhold, der bør kunne straffes. Der kan snarere ud fra de erfaringer, man har gjort i Sverige, rejses det spørgsmål, om ikke en begrænsning er påkrævet. Udvalget har dog fundet den foreslåede formulering forsvarlig under hensyn til den særlige påta-

leregul i § 110 i [nu straffelovens § 109 f], hvorefter tiltalte kun kan rejses efter justitsministeriets bestemmelse.

De typiske tilfælde, i hvilke tiltale bør rejses, er de, i hvilke der til brug for fremmed efterretningsvæsen hemmeligt eller gennem systematisk virksomhed tilvejebringes oplysninger (eller sammenstillinger deraf), som kendeligt for den pågældende kan benyttes til skade for danske eller fremmede samfundsinteresser eller enkeltpersoners liv eller sikkerhed. Derimod bør der formentlig i almindelighed ikke rejses tiltale i anledning af enkeltstående mere tilfældige udtalelser til repræsentanter for et fremmed efterretningsvæsen.

...

Udkastets § 109, stk. 3, undtager udtrykkeligt den sædvanlige journalistiske og den rent erhvervsmæssige efterretningsvirksomhed. En forudsætning herfor er det naturligvis, at der ikke med en sådan efterretningstjeneste forfølges et biformål, som omfattes af bestemmelsens stk. 1. At efterretningsvirksomhed, der med folkeretlig hjemmel udøves ad diplomatisk vej, falder uden for bestemmelsens område, er selvfølgeligt.”

Af forarbejderne til lov nr. 227 af 1952 (Rigsdagstidende 1949-50, tillæg A, spalte 7198) fremgår bl.a. følgende om bestemmelsen i straffelovens § 109 (nu § 108):

”Bestemmelsen svarer ganske til den af udvalget i udkastets § 109 [nu straffelovens § 108] foreslåede, dog at Justitsministeriet efter folketingsudvalgets henstilling har ladet bestemmelsen i udkastets stk. 3, hvorefter paragraffens stk. 1 og 2 ikke omfatter efterretningstjeneste, der falder ind under sædvanlig journalistisk virksomhed, eller som tjener rent erhvervsmæssige interesser, udgå i forslaget. Det må anses for selvfølgeligt, at efterretningstjeneste af den nævnte art lovligt kan finde sted.”

2. Tilvejebringelse af en dækadresse eller fremskaffelse af oplysninger om enkeltpersoner vil efter omstændighederne kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens § 108, hvis fremmed efterretningsvæsen derved sættes i stand til eller hjælpes til umiddelbart eller middelbart at virke inden for den danske stats område, og der er forsæt hertil. Strafansvar vil imidlertid bl.a. forudsætte, at der ikke er tale om efterretningsvirksomhed, der med folkeretlig hjemmel udøves ad diplomatisk vej. Der kan i den forbindelse henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 345 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.